

Kristi död och uppståndelse

Vi firar snart åter långfredag och påskdag. Från nyutgåvan av Kyrkopostillan citerar vi ur Luthers långfredagspredikan vad han säger om dessa dagars avgörande betydelse för varje kristen.

Men du kastar dina synder ifrån dig på Kristus, när du med säkerhet tror att hans sår och lidande är dina synder, vilka han bär och betalar, som Jesaja säger i Kap. 53:6: "Herren kastade allas våra synder på honom." Och Petrus skriver i 1 Petr. 2:24: "Han bar våra synder på sin kropp upp på träet." Vidare skriver Paulus, 2 Kor. 5:21: "Gud har gjort honom till synd för oss, för att vi skall vara Guds rättfärdighet i honom." Dessa och liknande bibelställen kan du säkert lita på och söka tröst i, och det desto mera, ju hårdare ditt samvete anklagar dig. Och om du inte gör det, utan tror att du kan stilla ditt samvete med din ånger och gottgörelse, så kan du aldrig få frid, utan måste förtvivla till sist. Om vi arbetar med våra synder i vårt samvete och låter dem bli kvar hos oss, så blir de alltför mäktiga för oss till slut och kommer att leva i evighet. Men när vi ser att de ligger på Kristus och att han har övervunnit dem med sin uppståndelse, och vi verkligen tror det, då är de döda och tillintetgjorda. Ty de kunde inte bli kvar på Kristus, utan de är uppslukade genom hans uppståndelse. Numera ser du inga sår och inga smärtor hos honom. Det betyder att några tecken till synd inte finns hos honom. Därför säger Paulus i Rom. 4:25 att: "Kristus har för våra synders skull blivit utgiven och för vår rättfärdiggörelses skull uppväckt." Det betyder att han lärde oss känna vår synd i sitt lidande och på det sättet dödade han synden. Och om vi bara tror det, så gör han oss rättfärdiga och fria från alla våra synder genom sin

uppståndelse. --- När nu ditt hjärta har blivit stadfäst i Kristus på detta sätt, och du har blivit en fiende till synden, och detta inte av fruktan för straff, så bör du också ta Kristi lidande som ett föredöme för ditt liv och betrakta det på ett nytt sätt. Hittills har vi sett Kristi lidande som en Guds nådehandling, som verkar i oss och vars verkan vi tar emot. Nu skall vi se på det så att det kommer till uttryck i handling.

[Lutheranen 1/1988]

Det stora uppdraget

Ämbetet tillhör alla i kyrkan

Det särskilda prästämbetet bygger på det allmänna

(Forts i nr 4/1988)

Allas prästämbete

Det påstås ibland att vi lutheraner håller så hårt på prästämbetet, att det just inte blir mycket utrymme över för lekmännens ansvar och insatser i kyrkan. Prästen har huvudansvaret för församlingen. Han står för allt viktigt. Lekmännen skall bara lyssna och lyda. Är det verkligen så?

Det är lätt att det blir maktkamp eller uppstår spänningar av olika slag mellan präst och församling. Dessa kan vara av personlig art, men de kan också ha sin grund i att både präst och lekman har oklar syn på sina olika roller. I denna artikel skall vi se närmare på hur präst och församling förhåller sig till varandra enligt Nya Testamentet.

Få personer i kyrkans historia har hävdad lekmännens ställning så kraftigt och klart som Luther. När han gjorde det, tog han sin utgångspunkt i evangeliet om Jesus Kristus. Och det skall också vi göra.

[^]

Det stora uppdraget

Genom sitt lidande och sin död har Kristus förvärvat syndernas förlåtelse, liv och salighet åt alla människor. Detta evangelium kan inte förtjänas av någon, utan är ”gratis”, erbjudet utan krav på motprestation. Det kan inte köpas, bara tas emot som en ren gåva. De som tagit emot

evangelium i dopet och lever i tro på det är Guds barn, Guds folk, eller med andra ord Kristi kyrka.

Allt vad Kristus gjort för syndares frälsning har han skänkt kyrkan i Ordet och sakramenten. Och han har givit henne ett mycket stort och härligt uppdrag: att förkunna evangelium. Kristi sista ord på jorden handlade just om detta uppdrag, om att gå ut i hela världen och göra alla folk till lärjungar genom att predika, döpa och lära (Matt, 28:19, 20, Mark, 16:15, 16).

Detta är kyrkans ämbete, det uppdrag eller den tjänst hon har att fullgöra i alla tider. Vi lutheraner kallar gärna detta ämbete för predikoämbetet, ty ”tron kommer av predikan, och predikan i kraft av Kristi ord” (Rom. 10:17). Det är ett Ordets ämbete som skall frambära vad Guds Ord säger. Men det skall inte bara ske genom högläsning och recitation av heliga texter, ungefär som muhammedanerna reciterar Koranen. Ordet skall predikas, utläggas och tillämpas på åhörarna som lag och evangelium. Det skall vara ett muntligt, levande tilltal från Gud till människan. Detta är det högsta ämbetet i kyrkan, ja, hennes enda egentliga uppdrag på jorden. Alla andra tjänster i kyrkan är underordnade detta.

Allt lyder under predikan, genom vilken Gud kallar oss människor att vända om och tro evangelium. Det var något som Luther oupphörligt betonade. Kyrkan kan inte leva och verka utan det predikade Ordet. Men detta betyder inte att dop och nattvard skulle innehålla ett annat eller svagare evangelium. Det är samma evangelium i alla nådemedlen, men sakramenten måste predikas. De måste förklaras och utläggas genom Ordets predikan, annars blir de bara tomma och vilseledande ceremonier på samma nivå som hedniska religioners riter. Genom Ordets predikan vet man vad som räcks oss i sakramenten och hur det skall tas emot till välsignelse.

Vem skall då utöva detta ämbete? Hur skall det förvaltas i kyrkan? Låt oss börja med att understryka en mycket viktig sak.

Ämbetet tillhör alla i kyrkan

Uppdraget att predika och förvalta sakramenten har Gud inte exklusivt givit åt en viss kategori eller klass av människor i kyrkan. Evangelium är på en gång en gåva och ett uppdrag, och det är utan uppspaltning givet till alla troende – inte bara till apostlar, präster och lärare. Alla äger ämbetet. I den meningen är alla präster. Reformatorerna kallade detta för det allmänna prästadömet och hänvisade bl.a. till 1 Petr. 2:9:

Men ni är ett utvalt släkte, ett konungsligt prästerskap, ett heligt folk, ett folk som Gud har gjort till sin egendom, för att ni skall förkunna de härliga gärningar han har gjort, han som har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus.

Luther talade om det allmänna prästadömet i rent prästerliga termer. Alla kristna kunde ”offra, lära och bedja”. Denna lära var på den tiden oerhört radikal och omstörtande. Den gick fullständigt stick i stäv med den romersk-katolska kyrkans ämbetssyn. Man menade där att prästämbetet tillhör en viss speciell grupp som på ett avgörande sätt skiljer sig från vanliga kristna. I den romerska kyrkan fanns och finns än i dag en absolut klyfta mellan präster och lekmän.

En katolsk präst är framför allt offerpräst och medlare. I mässan offerar han på nytt Kristi offer på Golgata. Han håller upp det och ger det tillbaka till Gud. Detta gör han för sin och för andras frälsnings skull. Ett sådant offer kan inte göras av vem som helst om det skall ha någon kraft. Därför lär den romerska kyrkan att prästen i sin vigning fått en unik, outplånlig helighet, ”en oförstörbar karaktär” (character indelebilis), som skiljer honom från andra syndiga kristna och gör honom kapabel att förrätta offret. Man ser Jesu ord ”Gör detta” i nattvarden som själva instiftelsen av det allra innersta i det katolska prästämbetet.

Denna lära strider direkt emot Bibelns evangelium. Frälsningen kommer inte av att vi offerar något åt Gud. Vi blir frälsta genom tro, dvs. genom att ta emot Kristi offer

som en ren gåva. Den katolska kyrkan missbrukar evangelium grovt och förvandlar det till något människan gör, till gärningsrättfärdighet.

Kristus offras inte på nytt i nattvarden. Han har offrat sig en gång för alla (Hebr. 9:28). Han är den ende medlaren och offerprästen som framburit ett evigt giltigt offer. Det enda som återstår för oss är att ta emot detta evangelium och offra tackets och lovets offer med hjärta och mun och med ett kristet liv.

De katolska prästernas förnämsta ämbete är att ge Gud människornas offer. Det bibliska och evangeliska ämbetets förnämsta uppgift är att ge människorna Guds gåvor i evangelium.

Genom dopet och tron har alla kristna – män och kvinnor, barn, unga och gamla – blivit prästvigda. Alla har del i Kristus, i hans konunga- och prästadöme. Alla har fått frälsningens gåva och dessutom uppdraget att ”offra, lära och bedja”. Det är som Paulus säger: ”... alltsammans hör er till. Men ni hör Kristus till, och Kristus hör Gud till” (1 Kor. 3:22).

Detta allmänna prästadöme, som Bibeln så klart lär, understryker allas likhet i kyrkan. Församlingspräster har ingen egen makt som inte andra har, de är inte heligare och står inte Gud närmare än andra kristna. Ändå har de ett särskilt ämbete i kyrkan. Låt oss nu se närmare på grundvalen för det ämbetet.

[^]

Det särskilda prästämbetet bygger på det allmänna

Vi kan inte komma fram till det rätta, bibliska predikoämbetet i församlingen, om vi går förbi det allmänna prästadömet. Så snart man försöker göra det, kommer man fel och får en prästtjänst som är obiblisk och oevangelisk.

Men hur kan vi härleda ett särskilt prästämbete ur det allmänna?

För det första: Det allmänna prästadömet kräver med nödvändighet att vissa bestämda personer utövar kyrkans högsta ämbete offentligt i församlingens mitt. Just därför att alla troende har fått uppdrag och makt att förkunna lag och evangelium, att binda och avlösa syndare, och att förvalta dop och nattvard, så måste någon eller några utväljas för att göra detta i församlingen på allas vägnar. Det vore ju ett fruktansvärt missbruk av allas ämbete om någon eller några självsvåldigt och utan de övrigas kallelse och godkännande satte igång och utövade det!

I hemmet och i det dagliga umgänget med människor skall alla utöva sitt prästämbete genom bön och förbön och genom livets och munnens vittnesbörd, men alla kan och skall inte predika och undervisa offentligt i kyrkan. Det understryker också aposteln Paulus, när han säger: ”Inte är väl alla apostlar? Inte är alla profeter? Inte är alla lärare?” (1 Kor. 12: 29).

För det andra: Kristus har själv instiftat både det allmänna prästadömet och det särskilda prästämbetet. Det gjorde han när han gav sina befallningar om evangelium och nådemedlen till apostlarna. För när han talade till dem, så talade han samtidigt till alla kristna, till kyrkan som helhet (Matt. 10, 28:18-20, Mark. 16:15, Joh. 20:21-23, 21:15-18). Som överlämnare av Kristi lära till kyrkan på ett slutgiltigt och för alla tider normerande sätt i Nya Testamentet var apostlarna unika. Inga kan längre vara apostlar på det sättet. Men uppdraget till dem att predika och förvalta nådemedlen, det får sin fortsättning i det särskilda prästämbetet som skall bestå ”intill tidens ände” (Matt. 28:20) och ske i apostlarnas efterföljd. Detta är – som Luther säger – ”det rätta apostoliska ämbetet”, som Kristus kallat kyrkan att upprätta och uppehålla i varje tid.

För det tredje: Vi ser snart hur apostlarna ombesörjer att dugliga och rättsinniga män kallas och insätts som herdar och lärare i de nybildade församlingarna. Det kunde ske i något olika former, men aldrig utan församlingens hörande eller mot dess uttalade vilja. Timoteus blev kallad och vigd till biskop i Efesus (1 Tim. 4:14). Breven till honom och

brevet till Titus – de s.k. pastoralbreven – innehåller mycket om det särskilda ämbetet och dess vikt.

Apostlarna kallades, liksom många av profeterna, direkt av Gud. Prästerna i församlingen kallas också av Gud, men det sker indirekt genom församlingen eller det allmänna prästadömet. En sådan kallelse är inte mindre gudomlig än den direkta. Det ser vi bl.a. av aposteln Paulus ord till prästerna i Efesus: ”Ha nu akt på er själva och på hela den hjord, där den helige Ande har satt er till föreståndare för att ni som herdar skall ha vård om Guds kyrka, den som han har vunnit genom sitt blod” (Apg. 20:28). Och om sig själv och Timoteus säger Paulus att ”alltsammans kommer från Gud” som gett dem ”försoningens ämbete”. De fullgör detta ämbete på Kristi vägnar. Gud själv talar genom dem när de predikar: ”Låt er försonas med Gud!” (2 Kor. 5:18-21).

Så ser vi att det särskilda prästämbetet samtidigt utövas som ett uppdrag från kyrkan och från Kristus. Prästen är ansvarig både inför församlingen och inför Herren. Det ligger ingen motsättning i detta, ty Gud verkar i det mänskliga. Han kallar och sänder präster genom det allmänna prästadömet.

När de troende delegerar sitt ämbete till den som kallas och vigs, så betyder det inte att de lämnar det ifrån sig. De behåller alltid predikoämbetet som sitt eget. Vi skall framöver se vilken stor betydelse detta har för lekmännens ansvar i kyrkan. (*Forts. i nr 4/1988*)

S Bergman

[[Lutheranen 1/1988](#)]

Äktenskapets välsignelse

Vi avslutar här artiklarna om äktenskapet hämtade ur Martin Chemnitz ”Examen”, hans granskning av det romersk-katolska kyrkomötet i Trient 1545-63. Utdraget är gjort ur avsnittet, där Chemnitz vederlägger den romerska läran om äktenskapet som ett sakrament (kanon 1).

Översättningen har gjorts från F. Kramers engelska översättning (Concordia Publ. House 1978). Tidigare artiklar har varit införda i Lutheranen nr 3/1986 (Om skilsmässa) och nr 4/1986 (Om omgifte).

Eftersom de påstår att de räknar äktenskapet till kyrkans sakrament i syfte att hävda och åskådliggöra dess höghet och helighet, skall jag kort redogöra för det viktigaste i denna höghet och helighet och som våra församlingar både hämtar och förkunnar utifrån Guds Ord.

1. Det äkta ståndet har funnits även bland hedningarna, precis som det också i dag finns rätta äktenskap bland icke-troende. Men de tror att det bara är en juridisk anordning, fastän den naturliga lagen – när den låter oss se att promiskuitet, otukt och äktenskapsbrott är mot naturen – visar, om än mycket dunkelt, att äktenskapet är något större än ett mänskligt påfund. Kyrkan däremot lär och förstår av Guds Ord att Gud själv är upphovsman till äktenskapet. Ty han instiftade det i paradiset, före syndafallet, då den mänskliga naturen fortfarande var utan synd och sjukdom, frisk och lycklig. Han upprepade denna instiftelse och dess välsignelse omedelbart efter syndafallet och återigen efter floden och fastställde den också för den fallna människan (1 Mos. 4:1, 25 f., 9:7). Dessutom, i Nya Testamentet varken inskränker eller förändrar Guds Son denna första instiftelse, utan upprepar och bekräftar den, inte bara i ord (Matt. 19:5 f.), utan också med sin närvaro och sitt första under vid ett bröllop, så som det berättas i Joh. 2:1-11. Apostlarna klargjorde denna lära i många uttalanden och predikningar.

2. Gud instiftade äktenskapet inte bara så att människorna självmant skulle förenas i äktenskapets förbund. Liksom Gud var den förste att ordna bröllop och förde Eva till Adam och själv vigde de första makarna (1 Mos. 2:22), så bekräftar Kristus att det även i dag är Gud som viger ihop makar i ett lagligt äktenskap och förenar dem när de kommer samman i enlighet med hans ord. Han säger: ”Vad nu Gud har fogat samman det får inte människan skilja åt”.

Gud använder här ett helt adekvat uttryck för sammanfogandet av makar. Så här säger också Raguel i Tobit 7, när han ger sin dotter till Tobias: ”Må Abrahams, Isaks och Jakobs Gud förena er och ge er den högsta lycka.” Och i 1 Mos. 24:7 säger Abraham så fint, när han sände sin tjänare att hämta en hustru åt Isak: ”Herren, himmelens Gud... han som har talat till mig... han skall sända sin ängel framför dig, så att du därifrån skall kunna få en hustru åt min son.” Senare ber tjänaren: ”Herre, min herre Abrahams Gud, hör min bön och kom mig till mötes i dag; var nådig och visa mig vem du har utvalt åt din tjänare Isak” osv.

Detta måste framhållas i kyrkan så att äktenskapet ingås i gudsfruktan, i tro och med bön till honom, för Gud är inte bara äktenskapets instiftare, utan också dess beskyddare och befrämjare. Så står det i Ords. 19:14: ”Gård och gods får man i arv från sina fäder, men en förständig hustru är en gåva från Herren”. Och i Syr. 26:3: ”En god hustru är en god lott; och hon kommer på dens lott som fruktar Herren.” Vers 14: ”En god hustru är en gåva från Gud” etc. ”Jag har funnit en kvinna som är bittrare än döden... Den som behagar Gud kan undkomma henne, men syndaren blir hennes fånge” (Pred. 7:27). I Mal. 2:13 ff. tillrättavisar Gud makar skarpt för att de försummar sina plikter mot varandra: ”Jag kommer inte mer se till offergåvorna från era händer. Varför inte det? Jo, Herren var ju vittne mellan dig och din hustru, din beledsagerska, ja, ditt förbunds hustru.” Nu betyder ju det hebreiska ordet *'ud* att bekräfta och fastställa något genom att vara vittne till det. Alltså är inte alla förbund rätta och välbehagliga inför Gud, utan blott de som stämmer med Guds Ord. Därför ogillas i 3 Mos. 18:6 ff., 1 Mos. 6:2 ff., Esr. 10:2 ff., Neh. 13:23 ff., Luk. 17:26 f. och i Mark. 6:17 f. orätta äktenskapsförbund.

3. Eftersom det är Gud som förenar, är äktenskapet inte likt andra sammanslutningar i samhället, som blir till genom ett gemensamt beslut, och som på samma sätt upplöses genom ett gemensamt beslut. Nej, det är en odelbar förening och en ouplöslig enhet. Ty vad Gud har fogat samman, det får människan inte skilja åt.

Skriften hävdar till och med att det rör sig om en mycket djupare gemenskap än den mellan föräldrar och barn, ty den säger: ”Därför skall en man överge sin fader och moder och hålla sig till sin hustru, och de skall bli ett kött.” Det hebreiska ordet *dabaq* betecknar en sammansvetsning eller en förening som uppkommer genom en omfamning med brinnande kärlek, så som det sägs om Sikems kärlek till Dina i 1 Mos. 34:3, i 1 Kon. 11:2 om Salomos kärlek och i Ps. 63:9: ”Min själ håller sig intill dig.” - - - Herren säger (Jer. 13:11): ”Ty liksom en mans gördel sluter sig tätt omkring hans höfter, så lät jag hela Israels och hela Judas hus sluta sig till mig.” Men Gud formade inte kvinnan av Adams gördel, utan från hans sida, så att det skulle ge uttryck för den djupaste förening. - - - Septuaginta* återger detta ord med *proskollasthai* (att fästa), vilket används om att foga samman två ting med klister på ett sådant sätt att det blir som en enda sak. I den betydelsen används det i Jes. 41:7. Därför lär Paulus att ingen av makarna har ensamrätt till sin egen kropp (1 Kor. 7:4). Likaledes: ”Den som älskar sin hustru älskar sig själv” (Ef. 5:28).

* Grekisk översättning av GT från 200-talet f. Kr. Övers. anm.

4. Skriften förklarar också skälen till att Gud instiftade äktenskapet. Hela härskaran av änglar skapade han på en gång. Men i enlighet med sitt fasta rådslut ville han att den mänskliga rasen skulle bevaras och förökas genom fortplantning, så att vi i detta skulle förnimma hans existens, vishet och godhet. Han ville också att kyrkans första plantskola skulle bestå i att ge barn en from uppfostran, varför församlingar hos Paulus kallas hushåll. Han ville att tro, bön, kärlek, tålmod och all gudsfruktan först skulle övas i familjens krets och därifrån breda ut sig. Ty ”Om någon inte kan förestå sitt eget hus, hur skall han då kunna sköta Guds församling?” (1 Tim. 3:5). Likaledes: ”Men om någon inte sörjer för sina egna, inte ens sina närmaste... är han sämre än en otrogen” (1 Tim. 5:8).

Genom att instifta äktenskapet visar Gud att han är en hög och ren Ande och att han hatar otyglade lustar. Därför fastställde och utfärdade han vissa förordningar om äktenskap för dem som inte har återhållsamhetens gåva.

Och Gud själv framställer med högst sköna ord ett annat skäl för att instifta äktenskapet: ”Det är inte gott att mannen är ensam. Jag vill göra åt honom en hjälp, en sådan som anstår honom” (1 Mos. 2:18). Visserligen hade alla djuren skapats för mannens skull, men en hjälpare för honom stod inte att finna. Därför instiftade Gud äktenskapet för ömsesidigt stöd och hjälp, så att allting skulle delas, såväl glädjeämnen som bedrövelser.

”Bättre att vara två än en, ty de två får större vinning av sin möda... Men ve den ensamme, om han faller och inte en annan finns som kan resa upp honom!” (Pred. 4:9 f.). ”Njut av livet med någon kvinna du älskar, så länge de fåfängliga livsdagar varar som ges dig under solen... ty detta är den del du får i livet vid den möda som du gör dig under solen” (Pred. 9:9). ”En hustrus behag bereder hennes man fögnad, och hennes förstånd fyller hans ben med mærg” (Syr. 26:13). Hustruns åtrå står till mannen (1 Mos. 3:16). Mannen älskar och vårdar sin maka, och hustrun vördar sin man (Ef. 5:33).

Slutligen: Gud ville att äktenskapet i vår fallna värld skulle brukas som ett botemedel mot otukt. ”Men för att undgå otukt får var och en äga sin egen hustru och varje kvinna får ha sin egen make”. Vidare: ”så att inte Satan frestar er, eftersom ni inte råder med att leva återhållsamt... Men kan de inte leva återhållsamt, så bör de gifta sig. Det är bättre att gifta sig än att vara upptänd av begär” (1 Kor. 7:2 ff.). Detta är vad fäderna menar, när de säger att äktenskapet före fallet instiftades som en tjänst för människan, men att det efter fallet gavs som ett botemedel. Augustinus säger: ”Det som är en tjänst för de friska är ett botemedel för de sjuka.”

5. Det är också visst och känt från Skriften, att Gud är närvarande i kyska och fromma äktenskap med sin välsignelse och olika nådegåvor, på det viset som Paulus talar om nåd i Rom. 12:6 ff. Ty dem Gud förenar, dem välsignar han (1 Mos. 1:28). För äktenskapets välsignelse utlovades inte enbart då människonaturen var oskadad, utan den upprepades och bekräftades även för den fallna

människan (1 Mos. 9:1 ff.).

Denna välsignelse omfattar för det första fruktsamhet och avkomma i enlighet med ordet ”Var fruktsamma och föröka er”, och för det andra det lyckliga tillståndet att ha hustru och barn. ”Lik ett fruktsamt vinträd blir din hustru, där inne i ditt hus, lika olivskott dina barn... och må du få se barn av dina barn” (Ps. 128:3-6). Även: ”Se barn är en Herrens gåva... Säll är den man som uppfyllt sin åstundan* genom dem. Han kommer inte på skam när han mot fiender för sin talan i porten” (Ps. 127:3-5).

* Chemnitz följer den latinska bibelöversättningen Vulgata, som följer Septuagintas text, vilken har ordet för ”åstundan”. Moderna översättningar följer den hebreiska texten och översätter: ”säll är den som har sitt koger fyllt av sådana.” Kramers anm.

För det tredje omfattar välsignelsen välgång i hem och samhälle. ”Ja, av dina händers arbete får du njuta frukten, säll är du, och väl dig!... Ty se, så blir den man välsignad som fruktar Herren... må du få se Jerusalems välgång i alla dina livsdagar... Frid över Israel!” (Ps. 128:2-6). - - - Detta är vad den första välsignelsen betyder: ”uppfyll jorden och lägg den under er” (1 Mos. 1:28).

För det fjärde, i denna välsignelse blandas för syndafallets skull en del svårigheter och lidanden som hör med till korset (1 Mos. 3:16-19). Det är som med mediciner och botemedel – och efter syndafallet har äktenskapet blivit ett sådant – som vanligen är förenade med vissa svårigheter och smärtor. Men för dem som fruktar Gud lindras denna smärta av tålamod, tröst, hjälp och gudomlig lättnad, alldeles som Kristi närvaro vid bröllopet (Joh. 2:1-11) visar på både korset och hjälpen.

Äktenskapet har dessutom, eftersom det är en gudomlig instiftelse, den fördelen eller nåden att det är ett heligt sätt att leva och något som behagar Gud. Och även om sexuellt umgänge utanför äktenskapet är en styggelse inför Gud (ty Herren skall döma otuktiga och äktenskapsbrytare), så är umgänget inom äktenskapet ärbart bland alla och den äkta sängen obesmittad (Hebr. 13:4). ”Om du gifter dig begår du ingen synd, och om en flicka gifter sig begår hon ingen

synd” (1 Kor. 7:28). Tvärtom, i gudfruktiga äktenskap kallas sådant helgelse och ärbarhet (1 Tess. 4:4). Så tillskrivs i 1 Tim. 2:15 kvinnor som föder barn helgelse och renhet. Och i Tit. 2:4 f. kallas kvinnor som älskar sina barn ärbara. I 1 Petr. 3:5 förklaras att kvinnor som underordnar sig sina män är heliga, och att de sätter sitt hopp till Gud. I 1 Kor. 7:13 f. förklaras kvinnans och en otroende makes samliv för heligt och rätt, och där säger Paulus att det i äktenskapet, i synnerhet för de troende, är heligt att avla barn, något som under andra omständigheter hade varit orent. I 1 Tim. 2:15 hävdar han att en kvinna blir frälst genom att föda barn, om hon förblir i tron.

Det är också en Guds nåd i äktenskapet, att Gud enar makarnas sinnen, så att bägge både vill och kan odla denna odelbara livsgemenskap, bevara den äktenskapliga troheten och förbli i denna oupplösliga enhet, så att den kärlek de omfattar varandra med blir djupare och mer innerlig än den mellan föräldrar och barn i enlighet med ordet: ”Därför skall en man lämna sin fader och sin moder och hålla sig till sin hustru, och de två skall bli ett... Vad nu Gud fogat samman det får inte människan skilja åt” (Matt. 19:5 f., Mark. 10:7-9).

Gud skänker också sin nåd till makar som fruktar Gud och vandrar på hans vägar, så att mannen älskar, har omsorg om, troget håller fast vid och ärar sin hustru, som är det svagare kärlet (Ef. 5:25 ff., 1 Petr. 3:7), och så att hustruns åtrå står till mannen (1 Mos. 3:16), att hon vördar och underordnar sig sin man (Ef. 5: 21 ff.), är en hjälp för sin make (1 Mos. 2:18) och gläder hans hjärta (Syr. 26:2, 13, Ords. 31:28 f.). Kort sagt, Guds Andes ledning behövs för ett gudfruktigt äktenskap, så att båda fullgör sina rätta plikter, har tålamod med varandras fel, stöttar varandra i sina gemensamma svårigheter, fostrar sina barn på ett gudfruktigt sätt, förestår hushållet, sköter hemmets sysslor, tåligt bär korset, och så att de lever tillsammans i hänsyn och omtanke (1 Petr. 3:7) och att det sker i Herren (1 Kor. 7:39). Om allt detta ber fromma makar till Gud, och det råder inget tvivel om att Gud i överflödande mått skänker sin nåd till dem som ber om den.

Till sist, äktenskapet är den allra härligaste bild av Kristus och hans församling, vilket Paulus förklarar i Ef. 5:21 ff.: ”Ni män skall älska era hustrur så som Kristus älskade kyrkan”, ”Ni hustrur underordna er era män... så som kyrkan underordnar sig Kristus.” Det förhållandet att Eva formades från den sovande Adams sida, så att hon skulle vara ben av hans ben och kött av hans kött – det utlägger fäderna förträffligt som något som betecknar och förebildar vad som skulle ske: Guds Son skulle lämna sin Fader, stiga ned från himmelen, anta vår natur, bli kött av vårt kött, ikläda sig en tjänares gestalt. Han skulle göras lik människorna, för att han med sitt liv skulle fördöma synden i köttet. Och vidare, från sömnen, dvs. Kristi lidande och död, skulle kyrkan födas, när sakramenten utflöt från hans sida. Av dessa föds hon, uppbyggs och förenas med Kristus genom tro på ett sådant sätt att vi är delar av hans kropp och av hans ben.

Det faktum att Adam säger: ”denna är nu ben av mina ben... Därför skall en man överge sin fader och sin moder och hålla sig till sin hustru, och de två skall bli ett kött”, det förklarar Paulus vara ett stort mysterium i Kristus och i kyrkan. Därför framställs för oss i äktenskapet den allra skönaste bild av återlösningen. Och vad skulle kunna vara en mer tilltalande bild av hur heliga och välbehagliga för Gud makarnas förpliktelser är, än när Paulus förklarar att mannens kärlek till hustrun är som när Kristus älskar, förlossar och helgar kyrkan, och att en hustru som underordnar sig sin man efterliknar och avbildar kyrkan som underställd Kristus?

Övers. J. Fjellander

[^]